

Начин на који је Вучић образовао нову владу и догађаји у скупштини у вези с тим већ су, током протекле недеље, били предмет критика демократске јавности. Али, шта је још важно што је многима промакло?

Шта је главном носиоцу власти замерено? Прво, пребачено му је што је уопште расписивао ванредне изборе ако се сва промена у влади, од 20 чланова кабинета, свела на тек осам нових министара.

„Зашто је било потребно да се земља преко шест месеци – три месеца за изборну кампању и три за формирање владе – држи у ванредном стању“, питали су се критичари, „ако се све свело на најобичнију реконструкцију кабинета?“.

И заиста, не само да је страначки састав владе остао исти. Скоро сва главна министарства задржана су и даље под истом персоналном и страначком управом као и пре избора. Министри су данас Дачић, Стефановић, Михајловићева, Вулин, Лончар, Љајић... Промена у влади показала се као мања но што је била 2013. године, када је, током реконструкције кабинета, замањено чак једанаесторо министара.

Зар је држава морала да потроши преко [14 милиона евра на изборе](#), да би тек осморо министара било замењено? То се у опозиционој јавности објашњава потребом режима да се око свега, па и у вези с нормалним функционисањем система, непрестано прави драма. Власт се понаша по обрасцу: „Опозиција приговара нашем министру да касни на посао? Они хоће нове изборе! Па ево им их, да виде за кога је народ!“. Том логиком, ипак, само се прикривају мањкавости власти у вези с важнијим стварима но што је кашњење на посао – од преговора са ММФ о броју запослених у просвети и здравству, до предаје Севера Косова Приштини.

Друго, после објављивања састава владе остало је нејасно зашто су опште биле потребне три месеца да би се обавила њена делимична реконструкција. Премијер је, наравно, оправдавајући отезање у формирању кабинета, тврдио да „[постоје ствари о којима не може да говори](#)

“. У том контексту помињао је и стране амбасадоре.

„[Имам пристојан однос са њима, али ме занима само шта мисле грађани Србије](#)

“. Чак је тврдио да „

[не искључује могућност да владу неко други формира. не желим да формирам владу против које бих сам био](#)

“. То ће рећи, притисци су, наводно, толики, да ће се премијер и лидер СНС пре повући него што ће пристати на „диктат страних сила“.

Али, када је објављен састав кабинета, видело се да у њему, са становишта „страних амбасада“ нема заправо ничега што је стварно ново, или пак што би могло бити проблематично. А оно што је остало старо, било је, такође, већ сасвим довољно познато, или чак толико безопасно, да због њега тешко да би Вучићу било ко правио проблем.

Режимска штампа је, рецимо, драматично објављивала да [Москва намеће Дачића](#) . Али, одмах по обелодањивању резултата избора било је јасно да је Вучић изгубио комотну већину, те да му Дачић треба, не само како би мирно владао Скупштином, већ и да би се приближио коти од 2/3 Скупштине, неопходној за промену устава. Вучић је узео Дачића у Владу не зато што је на томе Москва инсистирала. Узео га је зато што му је то унутрашње-политички највише одговарало.

Пише: Слободан Антонић
петак, 19 август 2016 10:11

Као треће, Вучића је опозиција критиковала и да је прекршио скупштински пословник, јер је предлог о саставу Владе и експозе доставио тек дан пре него што је заказана седница. То није у складу са чланом 86 Пословника у коме пише: „Седницу Народне скупштине сазива председник Народне скупштине писаним путем, по правилу, најмање седам дана пре дана одређеног за почетак седнице“. Зато је део опозиције (ДЈБ, ДС, СДС, ДСС) одбио да седи у посланичким клупама током премијеровог експозеа.

И заиста, ако мандатар сто дана саставља владу, померајући непрестано рок за њено обелодањивање, ипак не може очекивати да се скупштина састане већ сутрадан. Ако је већ имао толико времена на располагању, онда би требало свакако и посланицима оставити довољно времена како би ваљано проценили предложене кандидате за министре.

Четврто, опозиција је критиковала, а независна јавност исмејала, шестосатно читање експозеа. Оно је било [дуже него што је трајало читање свих премијерских програма заједно, од 2000. године до данас](#). Најављеним маратоносним говором српски канцелар намерио је да уђе у повест: „[И лично имам обавезу према историји, хоћу да остане записано у стенограмима да је неко приступио озбиљно програму владе](#)“

Међутим, свако ко јавно излаже требало би да зна да већ после 45 минута слушаоцима опада пажња, а да ни најзанимљивији садржај. тешко да може код публике да одржи усредсређеност дужу од неких два сата. Инсистирање на шестосатном читању експозеа могло би се разумети чак и као својеврсно насиље према посланицима, али и према високим званицама (Патријарху и амбасадорима). Они су морали да се праве да с пажњом слушају реку сувопарних података и обећања, изложених бирократском реториком (на основу чега се, такође, може закључити и колико су стручне службе министарстава допринеле премијеровом експозеу).

И пето, опозиција и независна јавност били су констернирани начином на који је Премијер одговарао на примедбе опозиције. Када му је, рецимо, Ђорђе Вукадиновић (ДСС) приговорио због Бриселских споразума, Премијер се на то брцао што се Вукадиновић 2012. године кандидовао на листи влашке странке. Када му је Душан Павловић (ДЈБ) приговорио у вези са социјалном политиком, он му је одговорио да председник његове странке својевремено није платио порез у САД.

Наш канцелар се, бојим се, понашао по моделу чувене Хегелове пиљарице. Она је, како нам преноси знаменити филозоф, на опаску муштерије да њен парадајз није баш најсвежији одговорила: „То ми кажеш ти, чија се мајка вуцарала са официрима“! „То да ли је парадајс свеж или не“, коментарише Хегел, „није наравно у каузалној вези са понашањем мајке субјекта који је изнео ту примедбу. Али за нижи ступањ духа, истинитост исказа `Овај парадајз је свеж` изгледа да на неки начин произилази из истинитости исказа `Твоја мајка је неморална!`“.

И тако, ових пет примедби свакако да добро осликавају грубости и типичну ароганцију наших власти које се не морају бојати □ нити јаке опозиције, нити јаке независне јавности.

Али, оно што, по мом суду, посебно онеспокојава и показује сумрак нашег парламентаризма јесте начин на који се Премијер односио према посланицима скупштинске већине који га подржавају. Јер, Премијер јесте био осоран према опозиционим посланицима. Али, био је непријатан и односио се с једнаким ниподаштавањем и према посланицима владајуће већине.

У једном третнутку, рецимо, током читања свог маратонског експозеа, обрецнуо се на Александра Мартиновића, шефа посланиче групе СНС, коме је очигледно попустила

пажња: „Мартиновићу, не гледај у телефон, видим те на екрану!“.

Премијер је тако јавно ставио до знања да од посланика СНС очекује апсолутну послушност. Они морају беспоговорно да га следе, чак и у ирационалностима – попут уласка у историју по дужини излагања експозеа. Они треба да буду тек статисти у представи у којој се зна ко је главни глумац.

То је у супротности са идејом парламентаризма. У парламентаризму, посланици, који су као политичке личности изабрани у својој изборној јединици, на основу изложеног премијеровог експозеа одлучују да ли ће му дати посао или не. У Србији пак захваљујући накарадном изборном закону и декадентној пракси, вођа на изборима кандидује своју странку, па посланици из победничке странке свој избор у скупштину више дугују вођи који их је ставио на своју листу него бирачима за чије су се гласове лично борили.

Та девијација парламентаризма уочљива је и по још два детаља. Први је неукусна адорација коју су посланици владајуће већине исказивали према премијеровом експозеу. Једна од посланица СНС чак је јавно предложила да се премијеров експозе, због изузетности, [штампа као „научни рад“](#) (!?).

Сумрак парламентаризма, демократије и разума

Пише: Слободан Антонић
петак, 19 август 2016 10:11

